

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

לד.

מקום שנוטלין עליה שער. (א) חזרת אצידה שער: **תפול הנאה להקדש.** דכיון דמודר ממנו הנאה לא מצי האי למיחב ליה שער: **בשלמא למ"ד אפי' בשנכסי בעל אצידה אסורין על מחזיר נמי מהדר.** ליה אצידתו היינו דקמני מקום שנוטלין עליה שער תפול הנאה [להקדש] כיון

(א) ז"ל שפלת זבינא. ועי'ב'ן, (ב) ז"ל מודר למדי, (ג)

הגהות הב"ח

(א) גמי על בעל אצידה מהדר ליה דמי מהדר ליה מדי דנפשיה: (ב) שם מהדר ליה היינו דמתרין וכו' אסורים לא דמתרין היכי מתרין: (ג) רש"י ד"ה מקום שנוטלין עליה שער נוטלין על חזרת אצידה שער ה"ק: (ד) ר"ה בשלמא וכו' ר"א מצי בעל: (ה) ד"ה ר"א וכו' ע"ש ה"ה ר"ה: (ו) ד"ה אלא ה"ה ר"ה וכו' ה"ה ל"כא ש"ה כלל כיון דלא מהדר הכא ל"כא לתרוי' אהדא קמני בדלגילי דהתם גיחא קדאמנר בשנכסי מחזיר וכו' אסורין עליה דמחזיר דכיון דנכסי:

תוספות

בשלמא לבאן דאמר בשנכסי מודי' א"ה פירוש שפנייה מודי' זה מיהו לך תפול הנאה להקדש אלא למ"ד וכו' אמאי תפול הנאה להקדש יתן שכרו למחזיר שפיר אינו מודר מבעל אצידה: ה"ה אהדא. פי' לגבי הע"ה מייחסו קמני תפול (על הנאה להקדש לגבי בעל אצידה שאם המחזיר אצידה רוצה לקבל השכר אי"כ הנהו נמי המחזיר הוא מודר הנאה ממנו שנוטלין במתני' ש"רין שיתן אצידה שכר ויפול הנאה להקדש וא"ת איכילא הוא לאשמועינן שאם היכא שאין המחזיר רוצה לקבל וי"ל לחזקת דמילתא הוא שאינו מודר לקבל שכר והואיל דמנהו הוא אפי' שאינו מחוייב לעשות כיון שהוה בעל ממלכתא: ה"ה ה"ב מתרין מקום קשיא. וא"ת ולישני בדלגילי דהדר קמני וירשע מיידי שאין בעל אצידה רוצה לעבד השכר לעצמו ואו שאין תפול הנאה להקדש על המחזיר רשע לאונו שמודר הנאה ממנו יזמר דלא דמי בשלמא לעיל רגילות הוא שאין המחזיר רוצה ליעול שער על השכר אצידה משום מנהו דנגלי הוא אכל הכא לאו אורחא דמלמלא שפיר אץ גנאי מלבעבו לעצמו:

מן מקום שנוטלין עליה שער תפול הנאה להקדש בשלמא למאן דאמר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אצידה אכל דבעל אצידה אסורין על מחזיר לא מהדר היינו דקמני מקום שנוטלין עליה שער תפול הנאה להקדש אלא למאן דאמר אפילו נכסי בעל אצידה אסורים על מחזיר נמי מהדר אמאי תפול הנאה

להקדש כך היא עיקר הגירסא. וה"פ בשלמא למ"ד דמתני' בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אצידה דוקא היא דאילו נכסי בעל אצידה אסורין על מחזיר לא מהדר משום פרוטה דרב יוסף מש"ה קמני סיפא דמקום שנוטלין עליה שער אם זה המחזיר גברא יקרנא ואינו רוצה לקבל שכרו לא ישהנו בעל אצידה לאותו שער אכלו דלא מתהני מיינה אלא תפול הנאה להקדש אלא למ"ד דאפילו נכסי בעל אצידה אסורין על המחזיר מהדר אם כן רישא דקמני ומחזיר לו אצידתו אפי' בשנכסי בעל אצידה אסורין על מחזיר נמי היא וסיפא דקמני תפול הנאה להקדש אכלו מילתא קאי ובשלמא בנכסי מחזיר אסורין אמי שפיר אי מחזיר גברא יקרנא הוא כדפרישית אכל בשנכסי בעל אצידה אסורין על מחזיר למה לי תפול הנאה להקדש יעבדו בעל האצידה לעצמו שהרי לא נאסרו נכסי מחזיר וליכא למימר דהכא כשבעל אצידה גברא

תנן מקום שנוטלין עליה שער תפול הנאה להקדש בשלמא למ"ד אפילו בשנכסי בעל אצידה אסורים על מחזיר נמי מהדר היינו דקמני מקום שנוטלין עליה שער תפול הנאה להקדש אלא למ"ד בשנכסי בעל אצידה אסורים על מחזיר לא מהדר אמאי תפול הנאה להקדש אהדא קמני איכא דמתני לה בהאי לישנא פלוגי בה ר' אמי ור' אסי חד אמר לא שנו אלא בשנכסי בעל אצידה אסורין על מחזיר ומשום פרוטה דרב יוסף לא שכיח אבל נכסי מחזיר אסורים על בעל אבדה לא מהדר ליה משום דקא מהני ליה וחד אמר "אפי' נכסי מחזיר אסורים על בעל אבדה (א) מותר דמי מהדר ליה מידי דנפשיה קמהדר ליה תנן מקום שנוטלין עליה שער תפול הנאה להקדש בשלמא למ"ד אפילו בשנכסי מחזיר אסורים על בעל אבדה מהדר (ב) היינו דמתרין מקום אלא למ"ד בשנכסי מחזיר אסורין ולא מהדר היכי מתרין מקום קשיא אמר

אסורין על בעל אצידה דבעל אצידה לא מצי תפיס אגריה דמחזיר דלא מצי למיתנהי מיינה ומחזיר נמי לא בעי ליעול שער דעשיר הוא להכי תפול הנאה להקדש: לא שפיתא. וליכא הנאה כלל: משום דקא מהני ליה. דאע"ג דמיעדעס דנפשיה מהדר ליה אפי"ה מהני ליה דדמי כמאן דמהני ליה מנכסיו: מהדר ליה. משום דמיעדעס דנפשיה אסורין על בעל אצידה היינו דמתרין מקום. כלומר דמשכחת ליה מקום שנוטלין עליה שער תפול הנאה להקדש דכיון דנכסי מחזיר אסורין על בעל אצידה לא שפיר השכר לעצמו דהא נכסי מחזיר הן ואסורין עליו ויכריז לו ליתן השכר והמחזיר אי אדם עשיר (א) ואינו רוצה לקבל השכר להכי תפול הנאה להקדש: אלא למאן דאמר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אצידה לא מהדר היכי מתרין מקום. שנוטלין עליה שער הא ליכא (ב) שכרו כלל דלא מהדר. והכא ליכא לתרוי' אהדא קמני דהתם דכיון דקאמנר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אצידה קא מוקי ציה תפול הנאה להקדש דכופין לבעל אצידה שיתן השכר להקדש ואין יכול להחזיק צו דנכסי מחזיר אסורין הן עליו אכל הכא ליכא לתרוי' אהדא קמני אכנכסי בעל אצידה אסורין עליה דכיון דנכסי מחזיר אין אסורין על בעל אצידה מצי האי בעל אצידה למיתפס השכר לנפשיה ולא נפיל להקדש והיכי מתרין מקום קשיא: ככר

יקרנא ורוצה ליתן שכר ומקבל לא מצי שקיל דהא נכסי בעל אצידה אסורין עליו ומשום הכי תפול הנאה להקדש דכדכאי אצידה לא ש"רן יקרנא לקבל אצידתו בחסן כך פירשו רבותי. ולי נראה דכ"י קאמנר אמאי תפול הנאה להקדש יתן שכרו בעל אצידה למחזיר דנהי דנכסי בעל אצידה אסורין על המחזיר אפילו הכי מותר ליקח ממנו שכרו דהא (א) הש"ס זבינא דרמי על אפיה אמר לעיל [ל.א]. דהגתא מוכר הוא ולא לוקח ונפקא מינה דאי לוקח מודר ממוכר מותר ליקח ממנו זבינא דרמי על אפיה מצי טעמא דהא מכל מקום מודר מיתנהי מההוא מידי דמוכר אלא ודאי היינו טעמא דכיון דזבינא דרמי על אפיה הוה משכח מינה לוקח וטובא וכל כ"ה"ג אע"ג דלתי לדיה ממדיר לא מקריא הנאה הכא נמי ונכסי שומנין עליה שער דהיינו דבטל מן הסלע אע"ג דהיידי ליה כי ההוא אגרר בעל אצידה למחזיר לא מיתנהי מחזיר מיינה דבעל אצידה כלל שאותו שער כבר היה מצוי בידו וכיון שכן אמאי תפול הנאה להקדש הא מצי בעל אצידה למתציה למחזיר. כ"ל ונכון הוא: ומשני אהדא קמני. כלומר רישא דמחזיר אצידתו צין בנכסי מחזיר אסורין על בעל אצידה צין בנכסי בעל אצידה אסורין על מחזיר אכל סיפא בנמקום שנוטלין עליה שער תפול הנאה להקדש אהדא בלחוד קאי דהיינו אכנכסי מחזיר אסורין על בעל אצידה: איכא דמסני לה בהדין לישנא וכו' לא שנו אלא בשנכסי בעל אצידה אסורין על מחזיר. ומתני' לזדדין קמני שוקל לו את שקלו ופורע לו את חובו מדייר

למודר ומחזיר לו אצידתו (ב) מדייר למודר ותורס לו את תרומותיו מדייר תנא הכי כך נראה בעיני. אכל בנכסי מחזיר אסורין על בעל אצידה לא מהדר ליה משום דקא מהני ליה ועדיף טפי מפורע לו חובו דהא קא מחזיר ליה זבינא וז"ל דקא מהדר ליה אפסך דפסקא מיינה לגמרי: בשלמא למ"ד אף בשנכסי מחזיר אסורין מהדר. כלומר דמודר מחזיר למדייר ומדייר היינו דמתרין מקום דאיהא לתרוי' דאחדא קמני כלומר היכא דמהדר מדייר למודר אלא למ"ד בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אצידה לא מהדר וכו' מתני' דמחזיר לו אצידתו בשנכסי בעל אצידה אסורין על מחזיר בלחוד היא וכו' היכי מתרין מקום דכדכ"ג ליכא למימר תפול הנאה להקדש וכמו שכתבתי למעלה: ולענין הלכה קיי"ל דצין בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אצידה צין בשנכסי בעל אצידה אסורין על המחזיר מהדר דהא מ"ד דבנכסי מחזיר אסורין על בעל אצידה לא מהדר אהדא קמני דמ"ד בלישנא קמנא דנכסי בעל אצידה אסורין על מחזיר לא מהדר אלא אהדא קמני דמ"ד בלישנא בתרא הוא ויך כפרא דצין בנכסי מחזיר אסורין על בעל אצידה אסורין וכן פסק הרמב"ם ז"ל:

אמר

א ו מיי פ"ז מהלכות נדרים הלכה א קמנ לאון רבנן טע"ע י"ד סימן רכ"א טע"ג א:

פירוש הרא"ש

בשלמא לבאן דאמר אף בשנכסי בעל אצידה אסורין על המחזיר. פירוש שפנייה מודי' זה מיהו לך תפול הנאה להקדש אלא למ"ד וכו' אמאי תפול הנאה להקדש יתן שכרו למחזיר שפיר אינו מודר מבעל אצידה: ה"ה אהדא. פי' לגבי הע"ה מייחסו קמני תפול (על הנאה להקדש לגבי בעל אצידה שאם המחזיר אצידה רוצה לקבל השכר אי"כ הנהו נמי המחזיר הוא מודר הנאה ממנו שנוטלין במתני' ש"רין שיתן אצידה שכר ויפול הנאה להקדש וא"ת איכילא הוא לאשמועינן שאם היכא שאין המחזיר רוצה לקבל וי"ל לחזקת דמילתא הוא שאינו מודר לקבל שכר והואיל דמנהו הוא אפי' שאינו מחוייב לעשות כיון שהוה בעל ממלכתא: ה"ה ה"ב מתרין מקום קשיא. וא"ת ולישני בדלגילי דהדר קמני וירשע מיידי שאין בעל אצידה רוצה לעבד השכר לעצמו ואו שאין תפול הנאה להקדש על המחזיר רשע לאונו שמודר הנאה ממנו יזמר דלא דמי בשלמא לעיל רגילות הוא שאין המחזיר רוצה ליעול שער על השכר אצידה משום מנהו דנגלי הוא אכל הכא לאו אורחא דמלמלא שפיר אץ גנאי מלבעבו לעצמו:

דכיון דשנייה מודי' זה מיהו מחזיר אינו יכול ליעול ובעל אצידה אינו יכול לעכב: בשנכסי מחזיר אסורין לא מהדר. ולא איירי ממתני' אלא בשנכסי בעל אצידה אסורין על המחזיר אכל אצידה היכי מתרין מקום אמאי לא מנכב שער לעצמו: